

Predlog predstavnika reprezentativnih udruženja u Radnoj grupi pri Ministarstvu kulture i informisanja Republike Srbije formiranoj za potrebe resavanja duga samostalnih umetnika

Dostavljeno dana 31.03.2022.

Predstavnici reprezentativnih udruženja u Radnoj grupi za rešavanje pitanja regulisanja duga po osnovu doprinosa za obavezno socijalno osiguranje samostalnih umetnika predlažu da se dug samostalnih umetnika reši na sledeći način:

Dug za zdravstveno osiguranje

Dug za zdravstveno osiguranje samostalnih umetnika treba da se u celosti otpiše zbog toga što je reč o dugu za neizvršenu uslugu. Naime, najveći deo duga za zdravstveno osiguranje nastao je pre 2016. godine, i to tako što je lokalna samouprava kasnila sa uplatom doprinosa, zbog čega je Poreska uprava zaračunavala samostalnim umetnicima kamatu, a redovne uplate akontacija za doprinose, koje su stizale sa zakašnjenjem, korišćene su za izmirivanje kamate (naplaćena kamata). U pomenutom periodu RFZO nije omogućavao samostalnim umetnicima i članovima njihove uže porodice da overavaju zdravstvene knjižice, pa samim tim ni da koriste zdravstvenu zaštitu, to jest samostalni umetnici i članovi njihove uže porodice, u periodu za koji su zaduženi, nisu bili zdravstveno osigurani, a lokalna samouprava je sve to vreme redovno uplaćivala za njih doprinose. U aprilu 2016. godine Vlada Republike Srbije donela je Zaključak kojim se Republičkom fondu za zdravstvo nalaže da overava samostalnim umetnicima knjižice na tri meseca ukoliko se tekuće obaveze po osnovu doprinosa izmiruju redovno za njih. Činjenica da je Vlada RS donela ovaj zaključak dokazuje da samostalni umetnici pre njegovog donošenja nisu bili zdravstveno osigurani, pa je dug za zdravstveno osiguranje, za koji ih tereti Poreska uprava, u pravnom smislu protivrečan. Reč je o dugu za zdravstveno osiguranje za period u kom samostalni umetnici nisu bili zdravstveno osigurani.

Dug za penzijsko i invalidsko osiguranje

Dug za penzijsko i invalidsko osiguranje treba da bude izmiren sredstvima iz budžeta, i to tako što bi kamata bila otpisana, a glavni dug izmiren iz budžeta. Podsećamo da je u periodu u kom je dug nastao lokalna samouprava redovno, iako sa zakašnjenjem, uplaćivala doprinose samostalnim umetnicima za penzijsko i invalidsko osiguranje, a glavni dug se uvećavao zbog toga što je do uvođenja BOP-a (počev od 2018. godine) Poreska uprava sve tekuće uplate za doprinose koristila za pokrivanje kamate, dok je glavni dug rastao, iako faktički nije smeo da nastane, i ne bi ni nastao da su tekuće uplate pokrivale akontaciona zaduženja a ne kamatu. Da je bilo obrnuto, dug bi u celosti bio u obliku kamate, koja se, kao što to pokazuje zakonska praksa,

može otpisati, pogotovo u slučaju izmirenja glavnog duga. A glavni dug je, kao što smo naveli, nastao zbog uslovne nesavršenosti knjiženja uplaćenih doprinosa. Sve vreme lokalne samouprave su samostalnim umetnicima uplaćivale doprinose po akontacionom zaduženju, i da su uplate tako i knjižene, problem bi se mogao rešiti Zakonom o otpisu kamate na osnovu izmirenosti glavnog duga (kog ne bi ni bilo). Kada predlažemo da se glavni dug za penzijsko i invalidsko osiguranje samostalnih umetnika izmiri iz budžeta, napominjemo, pored ostalog, da su u pitanju budžetska sredstva koja se, na kraju, vraćaju u budžet, tako da država, ukoliko prihvati ovaj predlog, ne trpi finansijsku štetu, dok u isto vreme ispravlja očiglednu knjgovodstvenu nepravdu i pomaže samostalnim umetnicima, čije stvaralaštvo se u Zakonu o kulturi tretira kao Opšti interes u kulturi.

Napominjemo da je država 2018. godine izmirila dugovanja po osnovu doprinosa za obavezno socijalno osiguranje za sveštena lica, koja se u Poreskoj upravi nalaze u istoj kategoriji poreskih obveznika kao samostalni umetnici. Model koji je primenjen za rešavanje njihovih dugovanja mogao bi biti primenjen i za rešavanje dugovanja samostalnih umetnika.